

Die Dreigro (De Driestu

Chris Leenders

Het was onvergetelijk. En het was jammer dat niet iedereen gekeken heeft. Het grootste spektakelstuk in de Bussumse en Nederlandse tv-geschiedenis uit die tijd. De VARA bestond 35 jaar en regisseur Willy van Hemert had zelf het toneelstuk met tekst van Bertold Brecht vertaald en aangepast, de muziek was van Kurt Weill. De tv-opvoering beloofde spektakel te worden, een monsterproductie. De oorspronkelijke opera speelde zich af in het Soho (Londen) van 1910. En wel op een kermis, in het huis van Peachum (de bedelaarskoning), in de gevangenis, het bordeel en in de stal waar hoofdpersoon Mackie Messer zijn bruiloft viert.

Zelfs Studio Vitus (waarvan men in het begin dacht: hoe vullen we deze reusachtige studio?) was te klein voor deze opera. Peter Zwart kwam met de oplossing: Studio Eltheto, dan wel kleiner dan Studio Vitus, maar erachter lagen de Van Oeveren gronden met daaraan weer de garages waar de reportagewagens gestald stonden! De oplossing werd: in Studio Eltheto het huis van Peachum, de gevangenis, het bordeel en een stukje straat. De kermis op het plein en de stal voor de bruiloft in een van de garages van de reportagewagens. Om het terrein van Van Oeveren een beetje authentiek te maken leverde de Bond van Kermisexploitanten een echte antieke draaimolen, prachtig bewerkte woonwagens anno 1920, kramen en stalletjes. Ingehuurd werden een stel attracties. Van boeienkoning tot zeemeermin en van zeeleeuwen tot De Dikke Dame. De Stem des Volks uit de Zaanstreek leverde een paar honderd figuranten en de Arnhemse Toneelschool vulde de figuratie aan met alle leerlingen van de school. Joop Doderer speelde de rol van Mackie Messer. Verder speelden mee: Anny de Lange als Jenny, Ingeborg Elzevier als Polly, Ben Groenier als de politiecommissaris Tiger Brown, Jan Blaaser, Ton Vos en Wim Poncia als de vrienden van Macky Messer, Enny de Leeuwe als vrouw Peachum, Matthieu van Eysden als de balladezanger en Hans Kaart als Peachum.

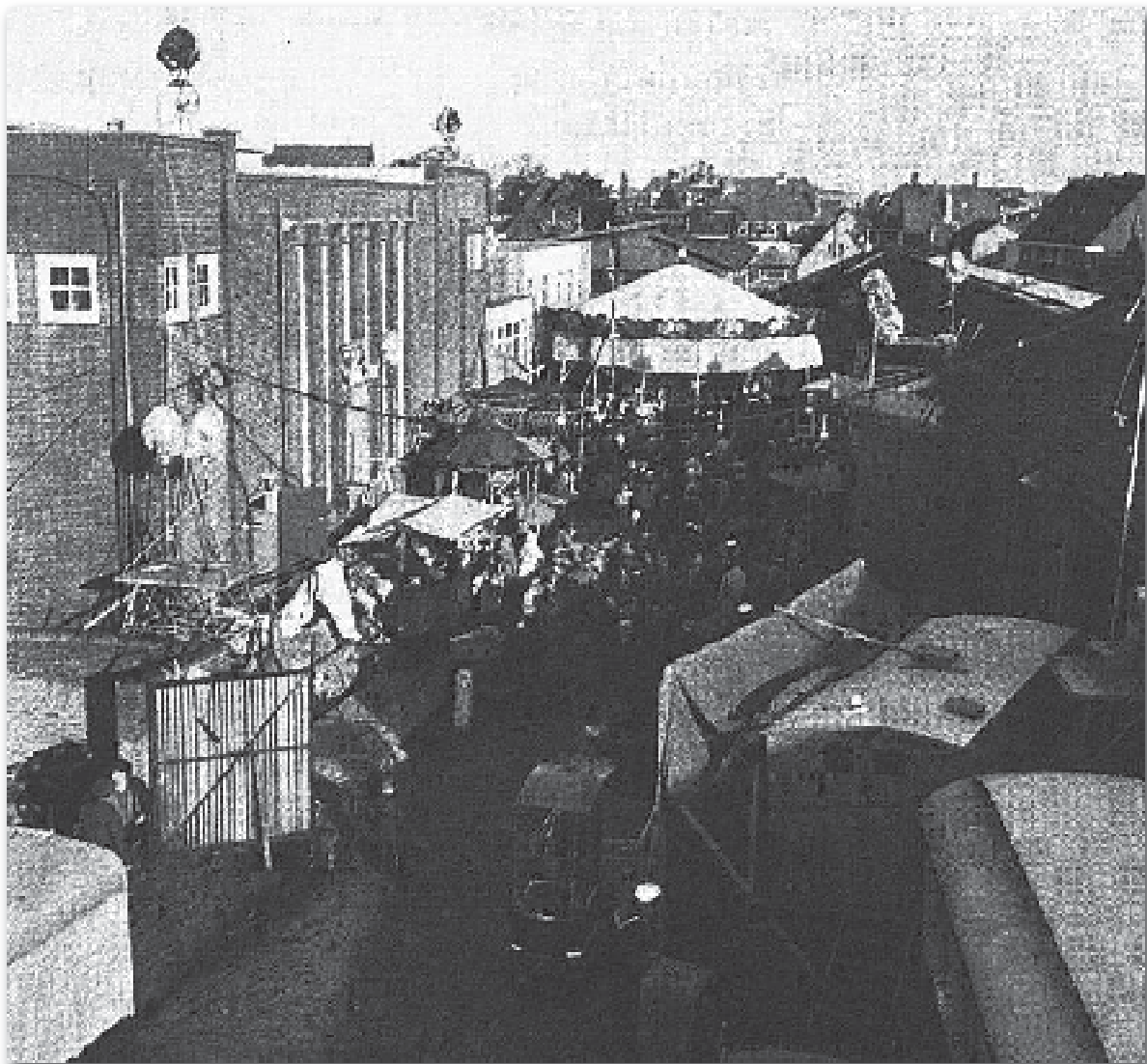
De uitvoering van de Driestuiversopera was begin november. Omdat een groot deel zich buiten op het kermisterrein afspeelde was men erg afhankelijk van het weer. Er waren voor de uitzending vijf camera's beschikbaar, drie in de studio, een op het kermisterrein en een in de stal. De studiodeuren stonden open. Erboven was van zeildoek een baldakijn gemaakt, zodat een van de studiocamera's via de deuren ook het kermisterrein kon bereiken. Deze camera stond op een vorkheftruck zodat uit de hoogte wat "totaalshots" konden worden gemaakt. Het was voor de belichters een nieuwe ervaring, om het hele Van Oeveren terrein bij avond uit te lichten. Rondom en op de diverse daken stonden grote schijnwerpers op statieven, vastgesjord tegen de wind. Die avond begon het te waaien, in de nacht begon het te stormen en tegen de ochtend veegde een orkaan de helft van de schijnwerpers van de daken. Ze vielen kletterend in duizend stukken op de grond, een sloeg door het dak van een (onbewoonde) woonwagen.

Toch stond op 2 november 1960 in de avond alles klaar om te beginnen met de live uitzending. Om acht uur begon de uitzending met een documentaire over de jubilaris (de VARA) en een korte inleiding op het stuk, dat om negen uur begon.

Het programma zou twee uur duren, maar omdat alles langer duurde dan gepland en de camera's af en toe op speurtocht moesten naar acteurs die in het kermisgewoel waren zoekgeraakt, duurde het allemaal tot ver na middernacht. Het was een onvergetelijk historisch spektakel, toegejuicht maar ook fel veroordeeld. Moet dat nou, schreef de

schen Oper iversopera)

Tijdens de repetitie overdag
staan de schijnwerpers al klaar
op het dak

katholieke Volkskrant, toen de ene grofheid na de andere door 's lands huiskamers vloog, waar de walletjestaal pijnlijke stiltes deed vallen. Moet het politiegezag nu zo besmeurd worden, de overheid zo ondermijnd, de misdaad zo gevierd en beloond, en de tradities die velen in Europa heilig zijn, zo liederlijk vertrapt? Wat bezielt de VARA met deze feestopvoering? Wim Kan vertelde tijdens de oudejaarsavond dat jaar: kosten noch moeite noch kijkers gespaard.

En wat vonden de Bussumers er zelf van? Diegene die op deze zeer koude avond toch op het spektakel waren afgekomen stonden, op afstand gehouden door de politie, met paarse gezichten en blauwe lippen het schouwspel in de verte te volgen. Het hele gebied was hermetisch afgesloten. Zelfs persfotografen mochten er niet in, wat tot grote hilariteit leidde, want die probeerden op alle mogelijke manieren om er toch bij te kunnen komen. Via de daken, de brandtrappen en de kerktoren. Maar alle aanvallen werden vakkundig door de bewakers en de portier van Studio Eltheto afgeslagen. Zelfs de omwonenden van de Van Oeverenstraat mochten geen foto's maken van het spektakel. Wat natuurlijk wel gebeurde.

Toen na afloop de tevreden acteurs tot diep in de nacht in de kantine van Studio Eltheto bleven hangen, en de andere belangstellenden huiswaarts waren gekeerd, kwam er weer rust in het centrum van Bussum. De familie Van Oeveren kreeg als „honorarium” voor het beschikbaar stellen van de grond een tienjarig abonnement op de VARA-gids.

Met plankeniers en een vorkheftruck wordt een buitenstudio geïmproviseerd

